

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન (એફઆઈઆર/હુકમ રદ કરવા માટે) નં.

૬૪૧૪/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ.કે.ઠક્કર

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	√	

દિલિપભાઈ ભીખુભાઈ પટેલ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં.૧ તરફે સહાયક શ્રી દૈફરાઝ હવેવાલા (૩૯૮૨) સાથે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આર.આર.માર્શલ

સામાવાળા(ઓ) નં.૨ તરફે સહાયક શ્રી જાફર એ. શેખ (૧૦૪૬૭) અને શ્રી વાય.એસ.રાજપુત (૧૩૮૩) સાથે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ચતિન ઓઝા

સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે એડી. પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી એમ. કે. ઠક્કર

તારીખ: ૨૦/૦૭/૨૦૨૬

ચુકાદો

૧ ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરીને, અરજદારો-આરોપીઓએ ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટ, ૨૦૨૦ ની કલમ ૩, ૪, ૫(જી) હેઠળના ગુનાઓ માટે અમરોલી પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલ સી.આર. નં. ૧૧૨૧૦૦૦૪૨૫૧૭૬૭/૨૦૨૫ તેમજ તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ પરિણામી કાર્યવાહી હાલના અરજદારોના સંદર્ભમાં રદ કરવાની અરજ કરેલ છે.

૨ કેસની હકીકતો:

૨.૧. અરજદાર, એટલે કે દિલીપભાઈ ભીખુભાઈ પટેલ, સુરત જિલ્લાના તાલુકા અડાજાણના કાયમી નિવાસી છે, અને તે ફરિયાદી, એટલે કે અરુણકુમાર પટેલ કે જેઓ યુ.એસ.એ. માં રહેતા અને હાલ પાલ ભાઠા ખાતે ગ્રીન સિટી ગોલ્ડમાં રહેતા અનિવાસી ભારતીય છે, તેમના પિતરાઈ ભાઈ છે. ફરિયાદી સુરત જિલ્લાના તાલુકા અડાજાણના મોજે કોસડ ખાતે આવેલી બે જમીનોના માલિક છે, જેમાં રેવેન્યુ સર્વે નં. ૩૭૯, બ્લોક નં. ૬૫૬, અંદાજે ૫૭-૬૭ આર ક્ષેત્રફળવાળી જૂની શરતની ખેતીની જમીન અને રેવેન્યુ સર્વે નં. ૩૮૦, બ્લોક નં. ૬૫૭, ૦-૩૭-૪૩ આર ક્ષેત્રફળવાળી જૂની શરતની જમીન સામેલ છે. જમીનના બંને ટુકડાઓ ફરિયાદીની સ્વસંપાદિત મિલકતો છે. ફરિયાદી વિદેશ રહેતા હોવાથી, સદર જમીનોના વહીવટ અને ખેતીની દેખરેખ રાખવાના હેતુથી, તેનો કબજો વર્ષ

૨૦૦૭ માં હાલના અરજદારને સોંપવામાં આવ્યો હતો. પક્ષકારો વચ્ચે એ બાબતે સહમતિ થઈ હતી કે અરજદાર સદર જમીનોની ખેતીમાંથી મળતી ઉપજ ફરિયાદીને સોંપશે, જે વ્યવસ્થા વર્ષ ૨૦૧૫ સુધી ચાલુ રહી હતી. ફરિયાદી જ્યારે પણ ભારતની મુલાકાતે આવતા, ત્યારે તેઓ સદર જમીનોની મુલાકાત લેતા હતા. જોકે, અરજદારે વર્ષ ૨૦૧૫ પછી ઉપજ અંગેની કોઈ રકમ ન સોંપતા, ફરિયાદીએ વર્ષ ૨૦૧૭ માં અરજદારને જમીનનો કબજો સોંપવા વિનંતી કરી હતી. અરજદારે ફરિયાદીને જણાવ્યું હતું કે ખેતી પૂરી થયા બાદ કબજો સોંપવામાં આવશે, તેમ છતાં, અંતે કબજો સોંપવામાં આવ્યો ન હતો.

૨.૨. વર્ષ ૨૦૧૮ માં, ફરિયાદીએ શ્રી નિમેષભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની કરી આપી હતી. સદર પાવર ઓફ એટર્નીના આધારે, શ્રી નિમેષભાઈ પટેલે અમરોલી પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ તા. ૩૦/૦૭/૨૦૧૮ ના રોજ સી.એ. નં. ૬૯૯/૨૦૦૮ (નોંધ: સી.એ. નં. ૬૯૯/૨૦૧૮) થી અરજી દાખલ કરી હતી. સદર અરજી આ અવલોકન સાથે બંધ કરવામાં આવી હતી કે વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો છે. ત્યારબાદ, વર્ષ ૨૦૨૪ માં, સદર નિમેષભાઈ પટેલે લેન્ડ ગ્રેબિંગ કમિટી સમક્ષ ફરીથી અરજી દાખલ કરી હતી, જેને પણ દફતરે કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. દરમિયાન, હાલના અરજદારે નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૧૫/૨૦૨૩ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં શરૂઆતમાં ફરિયાદીના ખોટા સરનામે નોટિસ કાઢવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, સદર દાવાની લંબાઈ અંગે જાણ થતાં, ફરિયાદી લર્ડ સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા હતા. ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ ફરીથી હાલના અરજદારનો સંપર્ક કરી જમીનનો કબજો સોંપવા

વિનંતી કરી હતી. જોકે, અરજદારે કબજો સોંપવાનો ઇનકાર કરતા, ફરિયાદીએ પોતે લર્ડ કલેક્ટરના વડપણ હેઠળની લેન્ડ ગ્રેબિંગ કમિટીનો સંપર્ક કર્યો હતો. પ્રાથમિક તપાસ કર્યા બાદ, સમિતીએ એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવે. તેના અનુસંધાનમાં, ફરિયાદીએ વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધાવી હતી, જે હાલની કાર્યવાહીમાં પડકારનો વિષય છે.

૩ અપીલકર્તા તરફે હાજર રહેલા લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી આર.આર. માર્શલ, લર્ડ એડવોકેટ શ્રી હાવેવાલાની સહાયતા સાથે; ફરિયાદી તરફે હાજર રહેલા લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ઓઝા, લર્ડ એડવોકેટ શ્રી જાફર શેખ અને શ્રી વાય.એસ. રાજપૂતની સહાયતા સાથે; અને સામાવાળા-રાજ્ય તરફે હાજર રહેલા લર્ડ એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટની દલીલો સાંભળવામાં આવી.

૪ અરજદાર તરફે હાજર રહેલા લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી આર.આર. માર્શલે રજૂઆત કરી હતી કે અગાઉ ફરિયાદીના પાવર ઓફ એટર્ની ધારક, એટલે કે શ્રી નિમેષભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ મારફતે અમરોલી પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ વાદગ્રસ્ત જમીનના ગેરકાયદેસર કબજાના આક્ષેપ સાથે એક અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સદર અરજીમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે હાલના અરજદારે ફરિયાદીના ભારત આગમન પર કબજો સોંપવાની તેમની તત્પરતા અને તૈયારી દર્શાવી હતી. લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલે રજૂઆત કરી હતી કે સદર આક્ષેપ હકીકતમાં અસત્ય છે અને પ્રાથમિક તપાસ કર્યા બાદ, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ એ નિષ્કર્ષ કાઢ્યો હતો કે વિવાદ દીવાની

સ્વરૂપનો છે. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, અરજદાર માટે કબજો સોંપવાની કોઈ તત્પરતા કે તૈયારી દર્શાવવા માટે કોઈ પ્રસંગ જ નહોતો.

૪.૧ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્ષ ૨૦૨૪ માં લેન્ડ ગ્રેબિંગ કમિટી સમક્ષ અન્ય અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેને પણ દફતરે કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, સદર કારણોસર, ફરિયાદીએ સદર સમિતિ સમક્ષ ફરીથી સંપર્ક કર્યો, ત્યારબાદ સમિતિએ વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધાવવાનો હુકમ પસાર કર્યો હતો. મામલતદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા અગાઉના અહેવાલો પર આધાર રાખીને, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વાદગ્રસ્ત જમીન સંબંધિત મનાઈ હુકમ માંગતો દીવાની દાવો લર્ડ સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ પહેલેથી જ પેન્ડિંગ હોવાથી, પક્ષકારો વચ્ચેના શુદ્ધ દીવાની વિવાદમાંથી ઉદ્ભવતી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. રદ કરવાને પાત્ર છે. લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીએ પોતે અરજીમાં સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ વિદેશ રહે છે અને વાદગ્રસ્ત જમીન હાલના અરજદારને ખેતી કરવા માટે તેમના દ્વારા સોંપવામાં આવી હતી. તેથી, ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં એવું તારણ કાઢી શકાતું નથી કે અરજદારે ફરિયાદીની જમીન પડાવી લીધી છે અથવા ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટના આવશ્યક ઘટકો સંતોષાય છે.

૪.૨ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્ષ ૨૦૦૭ માં, વાદગ્રસ્ત જમીન સ્વેચ્છાએ, ખુલ્લેઆમ અને શાંતિપૂર્ણ રીતે હાલના અરજદારને, ફરિયાદીની જાણ અને મુક્ત સંમતિથી, આ સમજૂતીના આધારે

સોંપવામાં આવી હતી કે અરજદાર જમીનમાંથી મળતી ઉપજમાંથી અમુક રકમ ફરિયાદીને ચૂકવશે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે અરજદારે વાસ્તવમાં ફરિયાદીને રોકડમાં આવી રકમો ચૂકવી હતી. અરજદાર પોતાના ભંડોળમાંથી જમીન મહેસૂલ અને વેરા, ખેતીના ઉપયોગ માટેના વીજળી ખર્ચ અને અન્ય આડકતરા ખર્ચ પણ ભોગવી રહ્યા હતા. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે અરજદાર ફરિયાદી તરફથી કોઈપણ વાંધા વગર બાર વર્ષથી વધુ સમયથી વાદગ્રસ્ત જમીન પર ખેતી કરી રહ્યા છે અને પાક ઉગાડી રહ્યા છે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ડિસેમ્બર ૨૦૨૨ માં, કેટલાક અજાણ્યા વ્યક્તિઓ વાદગ્રસ્ત જમીન પર આવ્યા હતા અને અરજદારને ખેતી કરતા અટકાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને ઊભા પાકને નષ્ટ કરવાની ધમકી આપી હતી. તેમના કબજા અને ખેતીના અધિકારોનું રક્ષણ કરવા માટે, અરજદારે સુરતની લર્ડ સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૧૫/૨૦૨૩ દાખલ કર્યો હતો. સદર કાર્યવાહીમાં, કોર્ટ કમિશનરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું, જે અરજદારના મતે વાદગ્રસ્ત જમીન પરના તેમના કબજાને સમર્થન આપે છે.

૪.૩ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારે અગાઉ ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૧૭૨૦૧/૨૦૨૫ થી રદ કરવાની અરજી દાખલ કરી હતી, જે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી ન હોવાના આધારે પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ, ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી અને કેસ લર્ડ સ્પેશિયલ કોર્ટ, સુરત સમક્ષ પેન્ડિંગ

જી.એલ.જી.પી. કેસ નં. ૩૬/૨૦૨૫ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪.૪ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અગાઉની અરજી પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપતી વખતે, આ કોર્ટે ખાસ અવલોકન કર્યું હતું કે પાછી ખેંચવાની કાર્યવાહી કેસના ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના કરવામાં આવી છે. તેથી, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે હાલની અરજી જાળવી રાખવા યોગ્ય છે અને તેના ગુણદોષના આધારે વિચારણાને પાત્ર છે. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે વાદગ્રસ્ત જમીન વર્ષ ૨૦૦૭ માં અથવા તેની આસપાસ ખેતી માટે હાલના અરજદારને સ્વેચ્છાએ સોંપવામાં આવી હતી અને ચાર્જશીટમાં કોઈપણ ગેરકાયદેસર પ્રવેશ, બળજબરીથી કબજો છીન્નવો, કોઈપણ ખોટા દસ્તાવેજોની રચના અથવા પ્રકાશન, કે અરજદારના ભાગે કોઈ શરૂઆતનો ગેરકાયદેસર ઇરાદો દર્શાવવા માટે કોઈ સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી. લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલના મતે, સમગ્ર વિવાદ આવશ્યકપણે દીવાની સ્વરૂપનો છે અને ખાનગી માલિકીની ખેતીની જમીનના વહીવટ અને ખેતી અંગે પક્ષકારો વચ્ચેની લાંબા સમયથી ચાલી આવતી વ્યવસ્થામાંથી ઉદ્ભવે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે બિલકુલ વાદગ્રસ્ત જમીનના કબજાનો પ્રશ્ન નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૧૫/૨૦૨૩ માં સક્ષમ દીવાની કોર્ટ સમક્ષ પહેલેથી જ ન્યાયિક નિર્ધારણ માટે પેન્ડિંગ છે અને સદર કારણોસર, અગાઉની તપાસ પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને દફતરે કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો.

૪.૫ ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હાલનો કેસ **સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા વિ. ભજન લાલ, ૧૯૯૨ Supp (૧) SCC ૩૩૫** ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત માપદંડોમાં બિલકુલ બંધબેસે છે, અને તેથી, વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. રદ કરવાને પાત્ર છે અને હાલની અરજી મંજૂર કરવાને પાત્ર છે.

૫ તેના વિરોધમાં, લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ચતિન ઓઝાએ, લર્ડ એડવોકેટ શ્રી શેખ અને શ્રી રાજપૂતની સહાયતા સાથે, રજૂઆત કરી હતી કે હાલના અરજદાર ફરિયાદીના પિતરાઈ ભાઈ છે અને, ભારતમાં ફરિયાદીની ગેરહાજરીનો ફાયદો ઉઠાવીને, અરજદારે વર્ષ ૨૦૧૭ માં તેમ કરવા માટે કહેવામાં આવ્યા છતાં વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો સોંપવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે જોકે અરજદારે વિવિધ સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ કબજો સોંપવાની પોતાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી, પરંતુ વાસ્તવમાં તેઓએ સદર જમીન પડાવી લેવાના એકમાત્ર ઇરાદા સાથે વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો જાળવી રાખવાનું ચાલુ રાખ્યું છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેમાં કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં કે ફરિયાદી વાદગ્રસ્ત જમીનના કાયદેસરના માલિક છે અને અરજદાર, કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના તેનો કબજો જાળવી રાખવાનું ચાલુ રાખતા, ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટની કલમ ૨(ઈ) હેઠળ પરિકલ્પિત "જમીન વેટી લેવી" (land grabbing) ની વ્યાખ્યામાં ચોક્કસપણે આવશે. તેથી, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે અરજદારે દ્રાઈલનો સામનો કરવો જરૂરી છે,

ખાસ કરીને જ્યારે તપાસ દરમિયાન પૂરતી સામગ્રી એકત્રિત કરવામાં આવી હોય અને ચાર્જશીટ પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવી હોય.

પ.૧ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ઓઝાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર દ્વારા અગાઉ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી કાયદામાં ઉપલબ્ધ યોગ્ય ઉપાય મેળવવાના હેતુથી પાછી ખેંચવામાં આવી હતી. તેમના મતે, હાલના કેસની હકીકતોમાં યોગ્ય ઉપાય ડિસ્ચાર્જ અરજી દાખલ કરવાનો રહેશે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે માત્ર ચાર્જશીટ દાખલ કરવાથી સંજોગોમાં બદલાવ ગણી શકાય નહીં જેથી એફ.આઈ.આર. રદ કરવા માંગતી ઉત્તરોત્તર અરજી જાળવી રાખી શકાય. સંજોગોમાં કોઈપણ નોંધપાત્ર ફેરફારની ગેરહાજરીમાં, ઉત્તરોત્તર રદ કરવાની અરજી પર વિચારણા કરવી એ કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા અગાઉ પસાર કરાયેલા હુકમની સમીક્ષા કરવા અથવા પુનર્વિચારણા કરવા સમાન થશે, જે ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં અસ્વીકાર્ય છે. આ એક જ કારણસર, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે હાલની અરજી જાળવી રાખવા યોગ્ય નથી અને શરૂઆતમાં જ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

પ.૨ લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ઓઝા દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અન્યથા પણ, ખેતી અને વહીવટના મર્યાદિત હેતુ માટે વર્ષ ૨૦૦૭ માં ફરિયાદી દ્વારા વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો અરજદારને સોંપવામાં આવ્યો હતો. વર્ષ ૨૦૧૭ માં ફરિયાદી દ્વારા કબજો પરત કરવાની માંગણી કરવા પર, અરજદાર તેને સોંપવા માટે જવાબદાર હતા. લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ઓઝા દ્વારા એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે દીવાની દાવો દાખલ કરવાની ઓથ હેઠળ, જેમાં

અરજદારની તરફેણમાં કોઈ વચગાળાનું રક્ષણ આપવામાં આવ્યું નથી, અરજદાર કાયદેસરના માલિકની સંમતિ વગર વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો જાળવી રાખી શકે નહીં. લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ઓઝાના મતે, આ પ્રકારનો સતત કબજો ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટની સંબંધિત જોગવાઈઓના અર્થમાં જમીન વેટી લેવા સમાન બનશે.

૫.૩ ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે તેની સહજ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી અને હાલની અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૬ લર્ડ એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટે રજૂઆત કરી હતી કે લર્ડ કલેક્ટરના વડપણ હેઠળના ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટ હેઠળ રચિત સમિતિએ પ્રાથમિક તપાસ હાથ ધરી હતી અને વિવિધ સત્તાધિકારીઓ પાસેથી અહેવાલો મંગાવ્યા હતા. સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પર વિચારણા કર્યા બાદ, સમિતિએ એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો હતો કે હાલના અરજદારે ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટ હેઠળ ગુનો આચર્યો છે અને, તે અનુસાર, વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધવાનો હુકમ કર્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, જો એવું પણ માનવામાં આવે કે વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો શરૂઆતમાં અરજદારને સ્વેચ્છાએ સોંપવામાં આવ્યો હતો, તો વર્ષ ૨૦૧૭ માં ફરિયાદીએ કબજો પરત કરવાની માંગણી કર્યા પછી પણ અરજદારનો કબજો જાળવી રાખવો એ ગેરકાયદેસર અને બિનકાયદેસર કબજો ગણાશે. લર્ડ એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તપાસ દરમિયાન એકત્રિત

કરવામાં આવેલી પ્રાથમિક સામગ્રી જમીન વેટી લેવાના કથિત કૃત્યમાં હાલના અરજદારની સંડોવણી દર્શાવે છે અને ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટની કલમ ૨(ઈ) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત "જમીન વેટી લેવી" (land grabbing) ની રચના કરતા આવશ્યક ઘટકો પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ સંતોષાય છે.

૬.૧ ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી અને હાલની અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૭ સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી હાજર રહેલા લર્ન્ડ એડવોકેટો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો પર વિચારણા કર્યા બાદ, રેકૉર્ડ પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદી, જેઓ યુ.એસ.એ. ના નાગરિક છે, તેમણે વર્ષ ૨૦૦૭ માં વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો તેમના માસીના દીકરા એવા હાલના અરજદારને સદર જમીનના વહીવટ અને ખેતીના હેતુ માટે સોંપ્યો હતો. પક્ષકારો વચ્ચે એ બાબતે સહમતિ થઈ હતી કે ખેતીમાંથી મળતી ઉપજમાંથી અમુક રકમ ફરિયાદીને ચૂકવવામાં આવશે. વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. માં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો મુજબ, વર્ષ ૨૦૧૫ સુધી અરજદાર દ્વારા ફરિયાદીને આવી ચુકવણી કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, અરજદારે આવી ચુકવણી કરવાનું બંધ કરી દીધું અને, તેથી, વર્ષ ૨૦૧૭ માં ફરિયાદીએ વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો પરત મેળવવાની માંગણી કરી હતી. સંબંધિત સમયે, અરજદારે ફરિયાદીને ખાતરી આપી હોવાનું કહેવાય છે કે ખેતી પૂર્ણ થયા બાદ કબજો સોંપવામાં આવશે. જોકે, ત્યારબાદ, સદર ખાતરી કથિત રીતે પરિપૂર્ણ થઈ ન હતી.

૭.૧ વર્ષ ૨૦૧૮ માં, ફરિયાદીએ તેમના પાવર ઓફ એટર્ની ધારક મારફતે અમરોલી પોલીસ સ્ટેશનમાં અરજી દાખલ કરીને સંપર્ક કર્યો હતો, જેને આ આધારે દફતરે કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો કે વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો છે. તેવી જ રીતે, સદર પાવર ઓફ એટર્ની ધારકે વર્ષ ૨૦૨૪ માં અરજી દાખલ કરીને લેન્ડ ગ્રેબિંગ કમિટીનો પણ સંપર્ક કર્યો હતો, જેનો પણ નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. દરમિયાન, વર્ષ ૨૦૨૩ માં વાદગ્રસ્ત જમીન સંદર્ભે મનાઈ હુકમ માંગતો દીવાની દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. સદર કાર્યવાહીની નોટિસ મળ્યા બાદ, ફરિયાદી લર્ડ સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા હતા અને ત્યારબાદ વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો સોંપવા વિનંતી કરવા માટે વ્યક્તિગત રીતે હાલના અરજદારનો સંપર્ક કર્યો હતો. જોકે, અરજદારે તેમ કરવાનો ઇનકાર કરતા, ફરિયાદીએ પોતે લેન્ડ ગ્રેબિંગ કમિટીનો સંપર્ક કર્યો, જેના અનુસંધાનમાં વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધવાનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે અનુસાર, હાલના અરજદાર વિરુદ્ધ વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી.

૮ અરજદાર તરફે હાજર રહેલા લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે, દીવાની દાવો પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાથી અને વિવાદ આવશ્યકપણે દીવાની સ્વરૂપનો હોવાથી અને લર્ડ સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ ન્યાયિક નિર્ધારણ માટે પેનિંગ હોવાથી, ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ ગણાશે. જોકે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે, નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૧૫/૨૦૨૩ દાખલ કરવા છતાં, હાલના અરજદાર

આજદિન સુધી વચગાળાના મનાઈ હુકમનો અથવા વાદગ્રસ્ત જમીન પરના તેમના કબજાનું રક્ષણ કરતો કોઈ હુકમ મેળવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. એવું પણ આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદીના પાવર ઓફ એટર્ની ધારક મારફતે અગાઉ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીનો નિકાલ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોઈ શકે છે, તેમ છતાં, માત્ર એટલા જ માટે કે અગાઉની અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો, વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર.માંથી ઉદ્ભવતી ફોજદારી કાર્યવાહીને અટકાવી કે રોકી શકાતી નથી, જો કથિત ગુનાઓના ઘટકો અન્યથા પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ સાબિત થતા હોય. આ સંદર્ભમાં, ગુજરાત લેન્ડ ગ્રેબિંગ (પ્રોહિબિશન) એક્ટની કલમ ૨(ડી) અને ૨(ઈ) માં સમાવિષ્ટ "જમીન વેટી લેનાર" (land grabber) અને "જમીન વેટી લેવી" (land grabbing) ની વ્યાખ્યાઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ છે:

"(ડી) "જમીન વેટી લેનાર" એટલે એવી વ્યક્તિ જે જમીન વેટી લેવાનું કૃત્ય આચરે છે અને તેમાં એવી કોઈપણ વ્યક્તિનો સમાવેશ થાય છે જે જમીનનો ગેરકાયદેસર કબજો લેવા માટે અથવા તેના પર અનધિકૃત બાંધકામ કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિને નાણાકીય સહાય આપે છે, અથવા જે ફોજદારી ધાકધમકી આપીને આવી જમીનોના કોઈપણ કબજેદારો પાસેથી ભાડું, વળતર અને અન્ય શુલ્ક વસૂલે છે અથવા વસૂલવાનો પ્રયાસ કરે છે, અથવા ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કૃત્યોમાંથી કોઈપણ કૃત્ય આચરવામાં દુષ્પ્રેરણ કરે છે, અને તેમાં હક્કના ઉત્તરાધિકારીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે;

(ઈ) "જમીન વેટી લેવી" એટલે સરકાર, જાહેર સાહસ, સ્થાનિક સત્તાધિકારી, ધાર્મિક કે પરોપકારી સંસ્થા અથવા અન્ય કોઈપણ ખાનગી વ્યક્તિની કોઈપણ જમીન, જેના પર તેને અથવા તેમને કોઈ માલિકી, હક્ક કે ભૌતિક કબજો નથી, તેવા કોઈપણ કબજા કે કબજો મેળવવાનો પ્રયાસ કરવાની જમીન વેટી લેનારની દરેક પ્રવૃત્તિ, કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના અને બળ, ધમકી, ધાકધમકી અને દગાના ઉપયોગ સાથે અથવા વગર, આવી

જમીનનો ગેરકાયદેસર રીતે કબજો મેળવવાના અથવા ગેરકાયદેસર ભાડે કે પટે આપવા અથવા લાયસન્સ, કરારો અથવા હસ્તાંતરણ અથવા વેચાણ અથવા વેચાણ કે ભાડે અથવા ઉપયોગ અથવા કબજા માટે તેના પર અનધિકૃત બાંધકામ કરવાના હેતુથી કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિ અને "વેટી લેવાયેલ જમીન" શબ્દનો અર્થ તે અનુસાર જ કરવામાં આવશે."

૮.૧ સદર જોગવાઈની ચર્ચા કરતાં એપેક્સ કોર્ટે કોન્ડા લક્ષ્મણ બાપુજી વિ.

ગવર્નમેન્ટ ઓફ એ.પી. એન્ડ અધર્સ ના કેસમાં (૨૦૦૨) ૩ એસ.સી.સી. ૨૫૮

માં નોંધાયેલ મુજબ નીચે મુજબ આયોજન કર્યું છે (નોંધ: ઠરાવ્યું છે):

૩૦. કલમ (ડી) ના અવલોકન પરથી જણાય છે કે "જમીન વેટી લેનાર" અભિવ્યક્તિ તેના દાયરામાં સમાવે છે: (૧) એક વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનું જૂથ જે જમીન વેટી લેવાનું કૃત્ય આચરે છે; (૨) એક વ્યક્તિ જે (એ) જમીનનો ગેરકાયદેસર કબજો લેવા માટે, અથવા (બી) તેના પર અનધિકૃત બાંધકામ કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિને નાણાકીય સહાય આપે છે; (૩) એક વ્યક્તિ જે ફોજદારી ધાકધમકી આપીને આવી જમીનોના કોઈપણ કબજેદારો પાસેથી ભાડું, વળતર અને અન્ય શુલ્ક વસૂલે છે અથવા વસૂલવાનો પ્રયાસ કરે છે; (૪) એક વ્યક્તિ જે ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કૃત્યોમાંથી કોઈપણ કૃત્ય આચરવામાં દુષ્પ્રેરણ કરે છે; અને (૫) આવી વ્યક્તિના હક્કના ઉત્તરાધિકારીઓ. આ પાંચ શ્રેણીઓમાંથી, પ્રથમ શ્રેણી વર્તમાન ચર્ચા માટે સંબંધિત છે – એક વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનું જૂથ જે જમીન વેટી લેવાનું કૃત્ય આચરે છે.

૩૧. ઉપર ટાંકવામાં આવેલી કલમ ૨ ની કલમ (ઈ), "જમીન વેટી લેવી" અભિવ્યક્તિને આર્થિક રીતે વ્યાખ્યાયિત કરે છે (નોંધ: વ્યાખ્યાયિત કરે છે): (૧) કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનું જૂથ દ્વારા કોઈપણ જમીન (ભલે તે સરકારની, સ્થાનિક સત્તાધિકારીની, ધાર્મિક અથવા પરોપકારી સંસ્થા અથવા વક્ફ સહિત એન્ડોવમેન્ટની, અથવા અન્ય કોઈપણ ખાનગી વ્યક્તિની હોય) વેટી લેવાની દરેક પ્રવૃત્તિ; (૨) આવી વેટી લેવાની પ્રવૃત્તિ હોવી આવશ્યક છે: (આઈ) કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના, અને (આઈઆઈ) આ હેતુથી: (એ) આવી જમીનોનો ગેરકાયદેસર કબજો લેવા માટે; અથવા (બી) આવી જમીનોના સંદર્ભમાં ગેરકાયદેસર ભાડે, પટે અને લાયસન્સ કરારો અથવા અન્ય કોઈપણ ગેરકાયદેસર કરારોમાં પ્રવેશવા માટે અથવા બનાવવા માટે; અથવા (સી) વેચાણ અથવા ભાડે આપવા માટે તેના પર

અનધિકૃત બાંધકામો કરવા માટે; અથવા (ડી) (આઈ) ભાડા, અથવા (આઈઆઈ) બાંધકામ માટે પહ્લા અને લાયસન્સના આધારે, અથવા (આઈઆઈઆઈ) અનધિકૃત બાંધકામોના ઉપયોગ અને કબજા માટે કોઈપણ વ્યક્તિને આવી જમીનો આપવા માટે.

૩૨. કેન્દ્રિત અભિવ્યક્તિઓ "વેટી લેવી" શબ્દનો ઉપયોગ કરીને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી હોવાથી, તે શબ્દના આયાત (અર્થ) ને સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી છે. તે અધિનિયમમાં વ્યાખ્યાયિત નથી. તે ટેકનિકલ શબ્દ કે આર્ટનો શબ્દ નથી તેથી તેને તેના સામાન્ય અર્થમાં સમજવો પડશે.

૩૩. અંગ્રેજી ભાષાના ન્યૂ ઇન્ટરનેશનલ વેબસ્ટર્સ કોમ્પ્રિહેન્સિવ ડિક્શનરીમાં "ગ્રેબ" શબ્દનો અર્થ નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો છે:

"બળજબરીથી અથવા અચાનક પકડવું અથવા આંચકી લેવું; હિંસક અથવા અપ્રમાણિકપણે કબજો મેળવવો; અચાનક પકડવું. પકડ હેઠળ સમાનાર્થી જુઓ (આઈ) વેટી લેવાનું કૃત્ય, અથવા જે વેટી લેવામાં આવ્યું છે. (ii) અપ્રમાણિક અથવા ગેરકાયદેસર કબજો અથવા પ્રાપ્તિ. (iii) પકડવા માટેનું સાધન."

૩૪. વર્ડ્સ એન્ડ ફ્રેસીઝ, પરમેનન્ટ એડિશન, વોલ્યુમ ૧૮ માં, "ગ્રેબ" નો અર્થ નીચે મુજબ નોંધવામાં આવ્યો છે:

"'ગ્રેબ' શબ્દનો અર્થ રાજકારણની જેમ બેફામપણે ફાળવી લેવાનું કૃત્ય અથવા પ્રથા છે. સ્મિથ વિ. પ્યોર ઓઈલ કો. [૧૨૮ SW ૨d ૯૩૧, ૯૩૩, ૨૭૮ Ky ૪૩૦]

'ગ્રેબ' શબ્દનો અર્થ હિંસક અથવા અપ્રમાણિક માધ્યમો દ્વારા જમીન કે પ્રાપ્તિ છે. સ્મિથ વિ. પ્યોર ઓઈલ કો. [(૧૯૮૦) ૧ SCC ૨૯૦: AIR ૧૯૮૦ SC ૧૬૧]

'ગ્રેબ' શબ્દનો અર્થ હાથ વડે બળજબરીથી અથવા અચાનક પકડવું, જકડી લેવું અથવા આંચકી લેવું, તેથી અચાનક, હિંસક અથવા અપ્રમાણિકપણે કબજો મેળવવો છે. સ્મિથ વિ. પ્યોર ઓઈલ કો. [(૧૯૮૦) ૧ SCC ૨૯૦: AIR ૧૯૮૦ SC ૧૬૧]"

૩૫. કોર્પસ જ્યુરિસ સેકન્ડમ, વોલ્યુમ ૩૮, "ગ્રેબ" શબ્દનો અર્થ નીચે મુજબ નોંધે છે:

"ક્રિયાપદ તરીકે, હાથ વડે બળજબરીથી અથવા અચાનક પકડવું, જકડી લેવું અથવા આંચકી લેવું, તેથી અચાનક, હિંસક અથવા અપ્રમાણિકપણે કબજો મેળવવો."

૩૬. સંક્ષિપ્ત ઓક્સફર્ડ ડિક્શનરીમાં, "ગ્રેબ" શબ્દના નીચેના અર્થો નોંધવામાં આવ્યા છે:

"અચાનક પકડવું; કબજે કરવું, ધરપકડ કરવી; લાલચુ કે અયોગ્ય રીતે લેવું; ધ્યાન આકર્ષિત કરવું, પ્રભાવિત કરવું; અચાનક આંચકો મારવો; ઇન્દ્ર. (મોટર વાહનના બ્રેકનું) કઠોર અથવા આંચકાજનક રીતે વર્તવું; n. (i) અચાનક પકડવું કે પકડવાનો પ્રયાસ કરવો; (ii) પકડવા માટેનું યાંત્રિક ઉપકરણ".

૩૭. ઉપર નોંધેલા વિવિધ અર્થો દર્શાવે છે કે "ગ્રેબ" શબ્દ અનધિકૃત રીતે, લાલચુ કે અયોગ્ય રીતે લેવાના વ્યાપક અર્થ ધરાવે છે અને બળજબરીથી કે હિંસક રીતે અથવા અપ્રમાણિક માધ્યમો દ્વારા આંચકી લેવાના સંકુચિત અર્થ ધરાવે છે. અધિનિયમના હેતુ અને તે શબ્દનો ઉપયોગ કરતી વિવિધ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અમે એ મત પર છીએ કે "ગ્રેબ" શબ્દનો ઉપયોગ અધિનિયમમાં તેના સંકુચિત તેમજ વ્યાપક બંને અર્થોમાં થયો છે. આ રીતે સમજીએ તો, "જમીન વેટી લેવી" અભિવ્યક્તિના ઘટકોમાં સમાવેશ થશે (આઈ) કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના કોઈપણ જમીન બળજબરીથી, હિંસક રીતે, અપ્રમાણિકપણે, અયોગ્ય રીતે અથવા લાલચુ તરીકે કબજો મેળવવાની પ્રવૃત્તિનું તત્વ, અને (બી) "ના હેતુથી/ના દ્રષ્ટિકોણથી" માનસિક તત્વ/ઈરાદો (એ) આવી જમીનોનો ગેરકાયદેસર કબજો મેળવવો, અથવા (બી) આવી જમીનોના સંદર્ભમાં ગેરકાયદેસર ભાડે આપવું અથવા બનાવવું, પટ્ટા અને લાયસન્સ કરારો અથવા અન્ય કોઈપણ ગેરકાયદેસર કરારો, અથવા (સી) વેચાણ અથવા ભાડે આપવા માટે તેના પર અનધિકૃત બાંધકામો કરવા, અથવા (ડી) (આઈ) ભાડા, અથવા (આઈઆઈ) બાંધકામ માટે પટ્ટા અને લાયસન્સના આધારે, અથવા (આઈઆઈઆઈ) અનધિકૃત બાંધકામોના ઉપયોગ અને કબજાના આધારે કોઈપણ વ્યક્તિને આવી જમીનો આપવી.

૩૮. કલમો (ડી) અને (ઈ) નું સંયુક્ત વાંચન સૂચવશે કે કોઈપણ વ્યક્તિને "જમીન વેટી લેનાર" અભિવ્યક્તિના અર્થમાં લાવવા માટે તે દર્શાવવું આવશ્યક છે કે: (i) (એ) તેણે સરકાર અથવા સ્થાનિક સત્તાધિકારી, ધાર્મિક અથવા પરોપકારી સંસ્થા અથવા વક્ફ સહિત એન્ડોવમેન્ટ, અથવા અન્ય કોઈપણ ખાનગી વ્યક્તિની કોઈપણ જમીન અનધિકૃત રીતે, અયોગ્ય રીતે, લાલચુ તરીકે, બળજબરીથી, હિંસક રીતે અથવા અપ્રમાણિકપણે આંચકી લીધી છે; (બી) કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના; અને (સી) આવી જમીનોનો ગેરકાયદેસર કબજો મેળવવાના, અથવા આવી જમીનોના સંદર્ભમાં ગેરકાયદેસર ભાડે આપવા અથવા પટ્ટા અને લાયસન્સ કરારો અથવા અન્ય કોઈપણ ગેરકાયદેસર કરારો

કરવાના અથવા વેચાણ કે ભાડે આપવા માટે તેના પર અનધિકૃત બાંધકામો કરવાના, અથવા ભાડા અથવા પટ્ટા અને લાયસન્સના આધારે બાંધકામ માટે કોઈપણ વ્યક્તિને આવી જમીનો આપવાના અથવા અનધિકૃત બાંધકામોના ઉપયોગ અને કબજાના હેતુથી; અથવા (ii) તેણે જમીનનો ગેરકાયદેસર કબજો લેવા માટે અથવા તેના પર અનધિકૃત બાંધકામો કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિને નાણાકીય સહાય આપી છે; અથવા (iii) તે ફોજદારી ધાકધમકી દ્વારા આવી જમીનોના કોઈપણ કબજેદારો પાસેથી ભાડું, વળતર અને અન્ય શુલ્ક વસૂલી રહ્યો છે અથવા વસૂલવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે; અથવા (iv) તે ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કૃત્યોમાંથી કોઈપણ કૃત્ય આચરવામાં દુષ્પ્રેરણ કરી રહ્યો છે; અથવા (v) કે તે આવી કોઈપણ વ્યક્તિના હક્કના ઉત્તરાધિકારી છે.

૩૯. એ ધ્યાનમાં રાખવું આવશ્યક છે કે અધિનિયમ હેઠળ કેસની નોંધણી કરવાના હેતુઓ માટે, જમીન વેટી લેવાના કોઈપણ કૃત્યના આક્ષેપનું અસ્તિત્વ એ સિને ક્વા નોન (અનિવાર્ય શરત) છે અને આવા આક્ષેપની સત્યતા કે અન્યથા નથી. પરંતુ એવું ઠરાવવા માટે કે કોઈ વ્યક્તિ જમીન વેટી લેનાર છે, તે શોધવું જરૂરી છે કે જમીન વેટી લેવાની આવશ્યકતાઓને સંતોષતા આક્ષેપો સાબિત થયા છે.

૯. "જમીન વેટી લેવી" અભિવ્યક્તિની રચના કરતા ઘટકો, માનનીય એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સમજાવ્યા મુજબ, નીચેના આવશ્યક તત્વોનો સમાવેશ કરશે:

(i) કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના, બળજબરીથી, હિંસક રીતે, અપ્રમાણિકપણે, અયોગ્ય રીતે અથવા લાલચુ તરીકે જમીનનો કબજો મેળવવાની પ્રવૃત્તિનું તત્વ; અને

(ii) જરૂરી માનસિક તત્વ અથવા ઇરાદો, એટલે કે, નીચેનામાંથી કોઈપણ કૃત્ય "ના ઇરાદાથી અથવા તેના કારણે": (એ) આવી જમીનનો ગેરકાયદેસર કબજો મેળવવો; અથવા (બી) આવી જમીનના સંદર્ભમાં ગેરકાયદેસર ભાડે આપવું, પટ્ટો, લાયસન્સ કરાર અથવા અન્ય કોઈપણ ગેરકાયદેસર કરારમાં પ્રવેશવું

અથવા બનાવવું; અથવા (સી) વેચાણ અથવા ભાડે આપવાના હેતુથી તેના પર કોઈપણ અનધિકૃત બાંધકામ કરવું કે કરાવવું; અથવા (ડી) કોઈપણ વ્યક્તિને આવી જમીન આપવી: (i) ભાડાના આધારે; (ii) બાંધકામ માટે પટ્ટા અથવા લાયસન્સના આધારે; અથવા (iii) અનધિકૃત બાંધકામના ઉપયોગ અને કબજાના આધારે.

૧૦. કલમો (બી) અને (ઈ) નું સંયુક્ત વાંચન સૂચવશે કે, "જમીન વેટી લેનાર" અભિવ્યક્તિના અર્થમાં કોઈપણ વ્યક્તિને લાવવા માટે, તે દર્શાવવું આવશ્યક છે કે આવી વ્યક્તિએ સરકાર, કોઈપણ સ્થાનિક સત્તાધિકારી, ધાર્મિક કે પરોપકારી સંસ્થા અથવા વક્ફ સહિત એન્ડોવમેન્ટ, અથવા અન્ય કોઈપણ ખાનગી વ્યક્તિની કોઈપણ જમીન અનધિકૃત રીતે, બળજબરીથી, હિંસક રીતે, અપ્રમાણિકપણે, અયોગ્ય રીતે અથવા લાલચુ તરીકે, અને કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના, કબજે કરી લીધી છે, અને આવી જમીનનો ગેરકાયદેસર કબજો મેળવવાના અથવા તેના સંદર્ભમાં કોઈપણ ગેરકાયદેસર ભાડે આપવા, પટ્ટા, લાયસન્સ કરાર અથવા અન્ય કોઈપણ ગેરકાયદેસર કરારમાં પ્રવેશવાના હેતુથી તેમ કર્યું છે. ઉપરોક્ત ગુણોત્તરને ધ્યાનમાં રાખીને, જો હાલના કેસની હકીકતોની સદર પૃષ્ઠભૂમિમાં તપાસ કરવામાં આવે, તો તે બહાર આવે છે કે (એ) ફરિયાદી વાદગ્રસ્ત મિલકતના કાયદેસરના માલિક છે; (બી) વર્ષ ૨૦૧૭ પછી, હાલના અરજદાર કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો જાળવી રાખવાનું ચાલુ રાખ્યું; અને (સી) ફરિયાદી દ્વારા કબજો પરત કરવાની માંગણી કરવા છતાં, અરજદારે તે સોંપવામાં નિષ્ફળ રહ્યા અને, તેના બદલે,

વર્ષ ૨૦૨૩ માં દીવાની દાવો દાખલ કર્યો, જેમાં તેઓ આજદિન સુધી તેમના કબજાનું રક્ષણ કરતો કોઈપણ વચગાળાનો હુકમ મેળવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૧૧. અરજદાર તરફથી એવું દલીલ કરવામાં આવે છે કે વાદગ્રસ્ત જમીનનો કબજો તેમના દ્વારા બળજબરીથી લેવામાં આવ્યો ન હતો. જોકે, એવું પણ માનવામાં આવે કે વર્ષ ૨૦૦૭ માં કબજો શરૂઆતમાં સ્વેચ્છાએ સોંપવામાં આવ્યો હતો, ફરિયાદી ભારત પરત ફર્યા પછી અને વર્ષ ૨૦૧૭ માં કબજાની માંગણી કર્યા પછી, અરજદારે તે સોંપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને કોઈપણ કાયદેસરના અધિકાર વિના અથવા તેમની તરફેણમાં કોઈપણ માન્ય કાયદેસર દસ્તાવેજ વિના કબજો જાળવી રાખવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. હાલના કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં આ પ્રકારનો સતત કબજો, અધિનિયમની કલમ ૨(ડી) અને ૨(ઇ) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત "જમીન વેટી લેવી" અને "જમીન વેટી લેનાર" અભિવ્યક્તિઓની વ્યાખ્યાના દાયરામાં પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ આવશે.

૧૦ લર્ન્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલો આગામી મુદ્દો એ છે કે અગાઉ રદ કરવાની અરજી તેમના દ્વારા પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હોવા છતાં, સંજોગોમાં ફેરફાર થયો છે, કારણ કે અગાઉની અરજી ચાર્જશીટ દાખલ કરતા પહેલા પાછી ખેંચવામાં આવી હતી અને, પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપતી વખતે, આ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે તેણે કેસના ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો નથી. તેથી, એવું દલીલ કરવામાં આવે છે કે હાલની અરજી, ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી દાખલ કરવામાં આવી હોવાથી, એફ.આઈ.આર. રદ કરવા માંગતી ઉત્તરોત્તર અરજી તરીકે ગણી શકાય નહીં.

૧૨. જો અરજદાર તરફે હાજર રહેલા લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોની, વીરુપક્ષપ્પા ગૌડા વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાના પ્રકાશમાં તપાસ કરવામાં આવે, જે (૨૦૧૭) ૫ એસ.સી.સી. ૪૦૬ માં અહેવાલ થયેલ છે, જેમાં પેરા ૧૨ નીચે મુજબ વાંચે છે:

૧૨. લર્ડ ટ્રાયલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમના અવલોકન પરથી, અમને જણાય છે કે તેઓ એ હકીકતથી પ્રભાવિત થયા છે કે જ્યારે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવે છે ત્યારે તે સંજોગોમાં ફેરફાર સમાન બને છે. એ કહેવાની જરૂર નથી કે ચાર્જશીટ દાખલ કરવાથી ફરિયાદ દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોમાં કોઈપણ પ્રકારે ઘટાડો થતો નથી. તેનાથી વિપરીત, ચાર્જશીટ દાખલ થવાથી તે સાબિત થાય છે કે યોગ્ય તપાસ પછી તપાસ એજન્સીએ સામગ્રી મળી આવ્યા બાદ, આરોપી વ્યક્તિઓની ટ્રાયલ માટે ચાર્જશીટ મૂકી છે. તે વધુમાં પ્રદર્શિત થાય છે તેમ, લર્ડ ટ્રાયલ જજ એ હકીકતથી સંપૂર્ણપણે અજાણ રહ્યા છે કે અપીલકર્તાઓએ જામીન મંજૂર કરવા માટે આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ લીવ પીટીશન દાખલ કરી હતી અને તે મંજૂર કરવામાં આવી ન હતી. એ નોંધવું જોઈએ કે ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી પ્રિન્સિપાલ સેશન્સ જજ સમક્ષ બીજી જામીન અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી જેને હાઈકોર્ટમાં પડકારવામાં આવી હતી અને તે આ કોર્ટ સુધી પહોંચી હતી. આ હકીકતોની, દુર્ભાગ્યે, લર્ડ ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધ લેવામાં આવી નથી. સિદ્ધારામ સતલિંગપ્પા મ્હેત્રે [સિદ્ધારામ સતલિંગપ્પા મ્હેત્રે વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૬૮૪: (૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. (ક્રિ) ૫૧૪] ના કેસમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોથી તેઓ પ્રભાવિત થયા છે, ખાસ કરીને પેરા ૮૬ માં, જેનો સંબંધિત ભાગ આ મુજબ છે: (SCC p. ૭૨૯)

"૮૬. જામીન અરજી પર વિચાર કરતી અદાલતોએ ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંતને વળગી રહીને સામાજિક હિત વિરુદ્ધ વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા વચ્ચે સંતુલન જાળવવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ કે સક્ષમ અદાલત દ્વારા દોષિત ન ઠેરવાય ત્યાં સુધી આરોપી નિર્દોષ હોવાનું માનવામાં આવે છે."

૧૨. ઉપરોક્ત ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં એપેક્સ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું છે કે લર્ડ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કાઢવામાં આવેલો નિષ્કર્ષ કે ચાર્જશીટ દાખલ થવાથી સંજોગોમાં ફેરફાર થાય છે તે ભૂલભરેલો છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ચાર્જશીટ દાખલ કરવાથી ફરિયાદ દ્વારા લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપોમાં કોઈપણ પ્રકારે મંદ કે ફેરફાર થતો નથી. તેના બદલે, ચાર્જશીટ દાખલ થવાથી એ નિર્દેશ મળે છે કે, તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ, તપાસ એજન્સીને આરોપી વિરુદ્ધ પૂરતી સામગ્રી મળી આવી છે અને તે અનુસાર તેણે કાયદા અનુસાર આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે લર્ડ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ચાર્જશીટ મૂકી છે. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, નવી અરજી દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા લીધા વિના, બિલકુલ સજ્જ એફ.આઈ.આર. રદ કરવા માંગતી પાછળથી અરજી દાખલ કરવી એ ઉત્તરોત્તર રદ કરવાની અરજી સમાન બનશે. એપેક્સ કોર્ટે એમ.સી. રવિકુમાર વિ. ડી.એસ. વેલમુરુગન ના કેસમાં, ૨૦૨૫ **SCC OnLine SC ૧૪૯૮** માં નોંધ્યા મુજબ, આવી ઉત્તરોત્તર અરજી પર વિચારણા કરવી એ આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા અગાઉ પસાર કરાયેલા હુકમની સમીક્ષા કરવા અથવા પુનર્વિચારણા કરવા સમાન થશે, જ્યારે ફોજદારી કાર્યવાહીમાં સમીક્ષા કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવા સામે સ્પષ્ટ પ્રતિબંધ છે. એપેક્સ કોર્ટના સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે:

"૧૦. અમે બાર પર રજૂ કરાયેલી દલીલો સાંભળી છે અને વાદગ્રસ્ત હુકમ અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી જોઈ છે.

૧૧. અમારે વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે "શું પ્રથમ રદ કરવાની અરજી દાખલ કરવા/નિર્ણય લેવાના સમયે પણ ઉઠાવવા માટે ઉપલબ્ધ આધારા/દલીલોના આધારે ક્રિમિનલ

પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ બીજી રદ કરવાની અરજી જાળવી રાખવા યોગ્ય રહેશે?"

૧૨. શરૂઆતમાં, અમે એ નોંધી શકીએ છીએ કે આરોપી-સામાવાળાના વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલ કે બીજી રદ કરવાની અરજી નવા આધાર/દલીલોના આધારે દાખલ કરવામાં આવી છે, તે તેના મોં પર ટેકેદાર નથી. રેકૉર્ડના સાદા વાંચન પરથી, તે સ્પષ્ટ છે કે બીજી રદ કરવાની અરજીમાં એવા કોઈ આધાર/દલીલો ઉઠાવવામાં આવ્યા નથી જે પ્રથમ રદ કરવાની અરજીના ન્યાયિક નિર્ધારણના સમયે આરોપી-સામાવાળા માટે અનુપલબ્ધ હતા. પ્રથમ રદ કરવાની અરજીના ન્યાયિક નિર્ધારણના સમયે તેમને સ્પષ્ટપણે ઉપલબ્ધ હોય તેવા યોગ્ય આધાર/દલીલને ઉઠાવવામાં આરોપી સામાવાળાની નિષ્ફળતા કોઈપણ સંજોગોમાં સદર આરોપી વ્યક્તિઓને પછીની રદ કરવાની અરજી દાખલ કરવાનો અધિકાર આપી શકે નહીં કારણ કે તે પૂર્વ-અસ્તિત્વમાં રહેલી સામગ્રી પર સમીક્ષાની માંગણી કરવા સમાન હશે.

૧૩. આ કોર્ટે અનેક ચુકાદાઓમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે આરોપી વ્યક્તિ માટે હાઈકોર્ટના સહજ અધિકારક્ષેત્રને વારંવાર આહ્વાન કરીને એક પછી એક દલીલ ઉઠાવવી ખુદી નથી, તેમ છતાં સદર તમામ દલીલો પ્રથમ તબક્કે પણ તેમને ખૂબ ઉપલબ્ધ હતી. અમો ઉમેરવામાં ઉતાવળ કરી શકીએ છીએ કે એવો કોઈ વ્યાપક નિયમ નથી કે ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ બીજી રદ કરવાની અરજી જાળવી રાખવા યોગ્ય નથી અને તેની જાળવણી દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખશે. જોકે, પછીની રદ કરવાની અરજી પર વિચારણા કરવાની ખાતરી આપતા સંજોગોમાં ફેરફાર થયો છે તે દર્શાવવાની જવાબદારી સદર અરજી દાખલ કરનાર વ્યક્તિ પર રહેશે. આ સંદર્ભમાં, ભીષમ લાલ વર્મા વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ, જે તૈયાર સંદર્ભ માટે નીચે મુજબ ઉદ્ઘૂત કરવામાં આવ્યા છે:

"૧૧..... જો કે તે સ્પષ્ટ છે કે કોઈ કમ્બલ નિયમ નથી કે ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ બીજી અરજી કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં નહીં રહે અને તે વ્યક્તિગત કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધાર રાખશે, પરંતુ કોઈપણ પીડિત વ્યક્તિ માટે હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રનો આહ્વાન કરીને એક પછી એક દલીલ ઉઠાવવી ખુદી નથી, તેમ છતાં સદર તમામ દલીલો પ્રથમ તબક્કે પણ ખૂબ ઉપલબ્ધ હતી. આ સિદ્ધાંતને અવગણીને ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ ઉત્તરોત્તર અરજીઓ દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવાથી એક ચાલાક આરોપી ક્રિમિનલ પ્રોસીજર

કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ એક પછી એક અરજી દાખલ કરીને, તેના પોતાના હિત અને સગવડતાને અનુરૂપ તેની સામેની કાર્યવાહીને અસરકારક રીતે અટકાવી શકશે, પછી ભલે તેનું કારણ ક્યારે ઉદ્ભવ્યું હોય. આવા પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને મંજૂરી આપી શકાતી નથી." (ભારત મૂકવામાં આવ્યો) (નોંધ: ભારપૂર્વક જણાવેલ છે)

૧૪. વધુમાં, અમારું માનવું છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા બીજી રદ કરવાની અરજીમાં પસાર કરવામાં આવેલો હુકમ એ પ્રથમ રદ કરવાની અરજીમાં હાઈકોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા અગાઉ પસાર કરાયેલા હુકમની સમીક્ષા (સાદી અને સરળ) સમાન હતો, કારણ કે પ્રથમ રદ કરવાની અરજીમાં ફગાવી દેવાનો હુકમ પસાર થયા પછી, સંજોગોમાં કોઈ ફેરફાર ન હતો અને આરોપી-સામાવાળા માટે કોઈ નવા આધારા/દલીલો ઉપલબ્ધ થયા ન હતા. હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ કાયદાના તમામ સિદ્ધાંતોની ગ્રોસ અવગણનામાં છે કારણ કે ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૩૬૨ કોઈ ક્લેરિકલ કે અંકગણિત ભૂલને સુધારવા સિવાય કેસનો નિકાલ કરતા ચુકાદા અથવા અંતિમ હુકમની સમીક્ષા પર સ્પષ્ટ પ્રતિબંધ મૂકે છે.

૧૫. આ કોર્ટે સમય અને સમય પર એવું ઠરાવ્યું છે કે હાઈકોર્ટો ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ તેમના સહજ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની અન્ય જોગવાઈઓ દ્વારા નિર્ધારિત ચોક્કસ પ્રતિબંધને ઓવરરાઈડ કરી શકતી નથી, એટલે કે હાઈકોર્ટ તેની સહજ સત્તાઓના કથિત વ્યાયામ હેઠળ તેના પોતાના નિર્ણયની સમીક્ષા કરવા માટે સક્ષમ નથી. ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષને મજબૂત કરવા માટે, અમે સિમરીખિયા વિ. ડોલી મુખર્જી અને છબી મુખર્જી અને અન્ય ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ, જેના સંબંધિત ભાગો સરળ સંદર્ભ માટે નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:

"૬. લીગલ અફેર્સના સુપરિન્ટેન્ડન્ટ અને રીમેમ્બ્રાન્સરમાં વિ. મોહન સિંહ, (૧૯૭૫) ૩ એસ.સી.સી. ૭૦૬, આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે કલમ ૫૬૧એ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા ન્યાયના અંતને સુરક્ષિત કરવા માટે હાઈકોર્ટની સહજ સત્તાને સુરક્ષિત કરે છે અને તેથી હાઈકોર્ટે તેના સહજ અધિકારક્ષેત્રનો આહ્વાન કરવામાં આવે ત્યારે ચોક્કસ સમયે પ્રચલિત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને તેની સહજ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવો આવશ્યક છે. તે કેસમાં પછીની અરજીના સમયે મેળવેલી હકીકતો અને સંજોગો અગાઉની અરજીના સમયે જે હતા તેના કરતા સ્પષ્ટપણે અલગ હતા. તેના દ્વારા અગાઉના હુકમ

સામે હાઈકોર્ટની સહજ સત્તાના અવકાશ અને વ્યાપનો પ્રશ્ન આ નિર્ણય દ્વારા નિષ્કર્ષિત થયો ન હતો.

૭. કલમ ૩૬૨ ની સમીક્ષાના પ્રતિબંધને ઓવરરાઈડ કરવા માટે હાઈકોર્ટના સહજ અધિકારક્ષેત્રનું આહ્વાન કરી શકાતું નથી. સુરજ દેવી વિ. પ્યારે લાલ, (૧૯૮૧) ૧ એસ.સી.સી. ૫૦ માં તે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે કોર્ટની સહજ સત્તાનો ઉપયોગ તે કરવા માટે થઈ શકતો નથી જે કોડ દ્વારા ખાસ કરીને પ્રતિબંધિત છે. તેથી કાયદો સ્પષ્ટ છે કે કોડની અન્ય જોગવાઈઓ હેઠળના પ્રતિબંધને કારણે જે થઈ શકતું નથી તેના માટે સહજ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી. કોર્ટ સહજ સત્તાના કથિત વ્યાયામ હેઠળ પોતાના નિર્ણયની સમીક્ષા કરવા સક્ષમ નથી. અમને લાગે છે કે આ કેસમાં વાદગ્રસ્ત હુકમ એ સમાન સામગ્રીના પુનર્વિચારણા પર અગાઉના હુકમની સમીક્ષા કરનાર અસરકારક હુકમ છે. હાઈકોર્ટને આમ કરવામાં ગંભીર ભૂલ થઈ છે. ગુણદોષ પર પણ, અમને તે તબક્કે કાર્યવાહી રદ કરવા માટે કોઈ આકર્ષક કારણો જણાતા નથી." (ભારપૂર્વક જણાવેલ છે)

૧૬. આ કેસમાં, હાઈકોર્ટ દ્વારા સમાન ફરિયાદની રદ કરવાની, એટલે કે ફરિયાદી દ્વારા તંજાપુર ખાતે આવેલી મિલકતોના સંદર્ભમાં આરોપી-સામાવાળા સામે દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ ફરિયાદ નં. ૪૧/૨૦૧૫ તારીખ ૯ માર્ચ, ૨૦૨૦ ના રોજ ના હુકમ દ્વારા એ એક ઘટના હતી જે ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૪૮૨ હેઠળ પ્રથમ રદ કરવાની અરજી ફગાવી દેવાતા પહેલા બની હતી અને પ્રથમ રદ કરવાની અરજીની ન્યાયિક નિર્ધારણ માંગતી વખતે આરોપી-સામાવાળા માટે સદર આધાર/દલીલ સ્પષ્ટપણે ઉપલબ્ધ હતી. તે સ્થિતિ હોવાથી, આરોપી-સામાવાળા બીજી રદ કરવાની અરજી દાખલ કરીને પછીના સમયે ઉપરોક્ત આધાર/દલીલ ઉઠાવીને હાઈકોર્ટના સહજ અધિકારક્ષેત્રનું આહ્વાન કરવા માટે મુક્ત નહોતા.

૧૭. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પરિણામ રૂપે, અમને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વાદગ્રસ્ત હુકમને રેકૉર્ડ પરથી ગેરવાજબી હોવાનું ધારવામાં કોઈ સંકોચ નથી અને તેને સમર્થન આપી શકાતું નથી. તેથી, ક્રિમિનલ ઓરિજિનલ પિટિશન નં. ૧૬૨૪૧/૨૦૨૨ માં હાઈકોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના રોજ પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે. તેના પરિણામે, અપીલકર્તા-ફરિયાદી દ્વારા આરોપી-સામાવાળા સામે દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ ફરિયાદ નં. ૧૮૨૮/૨૦૧૯ લર્ડ્સ ટમા મેટ્રોપોલિટન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, સાયદાબાદ, ચેન્નાઈ ની ફાઈલ પર પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે."

૧૩. એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે, હાલની અરજીની સુનાવણી દરમિયાન, લર્ડ સિનિયર એડવોકેટ શ્રી માર્શલ દ્વારા વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. સિવાય અન્ય કોઈ દસ્તાવેજ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો નથી. અગાઉની રદ કરવાની અરજીમાં સમાન એફ.આઈ.આર. પડકારનો વિષય હતી, અને આ કોર્ટ સમક્ષ હવે રજૂ કરવામાં આવેલા તમામ આધારા અરજદારને સંબંધિત સમયે ઉપલબ્ધ હતા અને અગાઉની કાર્યવાહીમાં ઉઠાવી શકાતા હતા. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, માત્ર એટલા જ માટે કે ચાર્જશીટ ત્યારબાદ દાખલ કરવામાં આવી છે, એવું કહી શકાતું નથી કે અગાઉની અરજી પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપતા આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ પછી સંજોગોમાં કોઈ નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો છે.

૧૪. તેથી, હાલની અરજી, જ્યાં સુધી તે સમાન આધારા પર સમાન એફ.આઈ.આર. ને પડકારવા માંગે છે, તે ઉત્તરોત્તર રદ કરવાની અરજી સમાન બનશે, જેના પર સંજોગોમાં કોઈપણ ફેરફારની ગેરહાજરીમાં વિચારણા કરી શકાતી નથી. ઉપરોક્ત નિર્ણય અને કેસની એકંદર હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટના મતે, ચાર્જશીટ દાખલ થયા પછી નવી અરજી દાખલ કરવા માટે અગાઉની અરજી પાછી ખેંચતી વખતે સ્વતંત્રતા અનામત રાખ્યા વિના પાછળથી દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અરજી પર વિચારણા કરી શકાતી નથી. તે વધુમાં જાણવા મળ્યું છે કે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. **સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા વિ. ભજન લાલ (સુપ્રા)** ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત કોઈપણ માપદંડોમાં પડતી નથી. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ કોર્ટના સહજ

અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી.

૧૫. તદનુસાર, હાલની અરજી ફગાવી દેવામાં આવે છે.

(એમ. કે. ઠક્કર, ન્યાયમૂર્તી)

એમ.એમ. મિર્ઝા

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.